

Stejným způsobem tresce se ten, kdo znaje tyto okolnosti, pohledávku z takového jednání vzešlou nabude a dále zcizí nebo dobývá (§ 2 cit. z.).

2. Byl-li věřitel již po druhé pro přečin odsouzen, má býti potrestán tuhým vězením od 3 měsíců do 1 roku a pokutou od 500 zl. do 2000 zl. (§ 3 cit. z.).

3. Provozuje-li kdo lichvu po živnostensku nebo ze zvyku, potrestán budiž tuhým vězením od 6 měsíců do 2 roků a pokutou od 1000 zl. do 3000 zl. (§ 4 cit. z.).

Ve všech těchto případech může též na vyhostění nalezeno. Je-li pokuta nedobytnou, nastoupí na místě každých 10 zl. den vězení.

4. Přešupek lichvy tresce se vězením od 8 dnů do 3 měsíců; vězení může býti zosřeno a může též na vyhostění nalezeno býti, byly-li obchody úvěrní po živnostensku nebo ze zvyku provozovány (§ 15 cit. z.).

IV. Trestnost lichvy pomíjí účinnou lítostí, když vinník, dříve než veřejný žalobce nebo trestní soud se o činu doví, své nezákonné jednání odčiní a dlužníkovi vrátí se zákonnými úroky vše to, co přes míru přijal (§ 7 cit. z.).

V. Nároky soukromopravní.

Úvěrní jednání, přečin nebo přešupek lichvy zakládající, jest neplatným. O neplatnosti rozhodne soud trestní, který zároveň, stačí-li výsledky řízení trestního k tomu, nalezne, že to, co uvěřitel a úvěrník sobě navzájem plnili, vrátiti se má s úroky zákonnými ode dne plnění. Zbývá-li dle nálezu soudního po vzájemném zúčtování pohledávka pro uvěřitele, ručí za ni pojištění (zástava, rukojmí) původní smlouvou zaručené. Nestačí-li výsledek řízení trestního k nálezu tomuto, odkáže soud účastníka soukromého i obžalovaného ve příčině účinků neplatnosti jednání na pořad práva soukromého (§ 8 cit. z.).

Bylo-li řízení trestní zastaveno, nebo nebyl-li obžalovaný odsouzen, jest na soudu civilním, aby jednání prohlásil neplatným a rozhodl o účincích této neplatnosti dle zásad § 8 cit. z., ač jsou-li tu podmínky § 1 cit. z. (§ 10 cit. z.). Soud civilní neřídí se při rozhodování těchto otázek zákonnými pravidly průvodními, nýbrž má tu naleznouti dle svého volného uvážení prozkoumaných průvodů (§ 12 cit. z.). Na žádost soudu trestního jest řízení před soudem civilním zastaviti. Kdykoliv soud civilní shledá, že jisté jednání úvěrní zakládá skutkovou povahu přečinu v § 1 cit. zákona naznačeného, má o tom ihned učiniti oznámení soudu trestnímu a rozhodnouti, zdali s exekucním dobýváním pohledávky jest posečkati nebo exekuci ku zjištění povoliti (§ 11 cit. z.).

Lista civilní.

Tento název rakouskému právu ústavnímu cizí pochází z anglického zákonodárství ústavního. Značí tu část státních výloh, která určena jest ku hrazení výdajů vladařových, zvláště pokud tyto spojeny jsou s jeho funkcí, jakožto repraesentanta nejvyšší moci vladařské. Původně znamenala v Anglii lista civilní seznam výdajů, které byly nutny pro správu civilní; část správy této tvořilo vydržování dvora. Název »civilní lista« byl podržen, i když nastalo odloučení správy od vydržování dvora. V absolutním státě, kde vladař dle svého dobrého zdání používá státních příjmů ku svým účelům, není zvláštní civilní lista ani potřebnou ani vůbec možnou. Tento pojem dochází tudíž teprve zavedením ústavy konstituční zvláštního významu. Tak tomu bylo také v Rakousku. Zde pojem listy civilní vztahuje

se na »náklady na nejvyšší dvůr státní«; k tomu přistupuje ještě náklad na nejvyšší kabinetní kancelář. Položky vřadí se každoročně v rozpočet a jsou podrobeny schválení ústavnímu obou sněmoven říšské rady. Zvláštnost však spočívá v tom, že stanovení výdajů pro nejvyšší dvůr státní děje se zvláštním zákonem a to obyčejně na období desítileté; posledně stanoven byl obnos ten zákonem ze dne 20. prosince 1889 č. 199 ř. z. na 4,650.000 zl. Tím však přece nestalo se každoroční povolování dotyčné položky v rozpočtu zbytečným, a má zákonné stanovení tohoto obnosu pouze ten význam, že, když položka ta v rozpočtu se povolí, musí se v něm obnosem 4,650.000 zl. uvést. Suma povolená pro nejvyšší dvůr slouží zeměpánovi k uhrazení výloh spojených s vydržováním dvora, jakož i s vyplácením apanáží jednotlivým členům císařského rodu, jež císař dle svého uznání určí. Účty o upotřebení této paušální sumy rozpočtové na vladaři se nežádají. Protivou k této listě civilní jest t. zv. soukromá šatule císařova, zahrnující příjmy, které císaři plynou z vlastního soukromého jmění.

Listiny.

I. P o j e m.

Listinou (instrumentum) v širším slova smyslu zoveme ve sporném právu každou věc přezvědnou, která lidskou prací jsouc zřízena a upravena, má zachovávatí jisté události v paměti (mezníky, vrubovky, modely, vzorky zboží, též desky, pomníky atd.).

Listinou v užším smyslu (documentum) slove písemné potvrzení nějaké události na psací látce zřízené nebo písemné znázornění prohlášené vůle.

II. D r u h y.

Listiny písemné dělíme na

1. listiny veřejné (instrumentum publicum), t. j. listiny, které zřízeny jsou osobou úřední vzatou z pravidla v přísahu, povolanou zvláště ku zřizování listin, ve věcech úředních a konečně způsobem v zákoně zvláště předepsaným.

Veřejnými listinami jsou: listiny zřízené veřejným úřadem (státním, zemským, okresním a obecním, § 112 s. ř.) o věcech úředních (srovn. též § 7 kn. z.); listiny notářské (srovn. not. řád z 25. července 1871 č. 75 ř. z.) a to: notářský spis, notářský protokol a notářské osvědčení; matriky o zrození, sňatku a úmrtí vedené zákonem povolanými orgány (§ 112 f) s. ř.); listiny veřejné v cizině zřízené, které jsou způsobem zákonem předepsaným ověřeny (§ 112 c) s. ř.), tak na př. výtahy z matrik v Německu vyhotovené a pečetí kostelní opatřené nutno ověřiti civilním soudem obvodu místa zřízení; listiny soukromé, ověřené některým soudem německým, nevyhledávají dalšího ověření; dále denníky obchodních dohodců (§ 112 lit. e) s. ř. změněn čl. 75 a 77 obch. z.); potvrzení o míře a váze zboží neb o stupních lihovin veřejnými úřady pro měření a vážení vydané (zák. ze dne 19. června 1866 č. 85 ř. z.); kursovní lístky burs (§§ 8 a 9 zák. z 1. dubna 1875 č. 67 ř. z.); listiny některými úvěrními ústavy vydané (zástavní listy haličsko-stavovského ústavu úvěrního, knihy rakousko-uherské banky a výtahy z nich a j.).

Listiny veřejné musí obsahovati udání místa i času zřízení, a musí podpisem úředníka k tomu povolaného (dv. d. z 19. dubna 1799 č. 466), jakož i úřední pečetí opatřeny býti. Zvláštní předpisy toho vyhledávají,